

Savjetodavni i edukativni centar za djecu, mlade i obitelj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2016.

Ambidekster klub je korisnik institucionalne podrške
Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj udruge
2014-2015-2016. godine

1.	O Ambidekster klubu	3
1.1.	Istaknuti uspjesi Ambidekster kluba u 2016. godini	5
1.1.1.	Ostvarene financijske podrške u 2016. godini	
1.1.2.	Društvene inovacije za podršku i zaštitu djece, mladih i obitelji	14
1.1.3.	Podrška mladima s problemima u ponašanju u boljem psihosocijalnom funkcioniranju i društvenom uključivanju	20
1.1.4.	Podrška mladima u zapošljavanju	
1.1.5.	Iskorak u uključivo društvo: rezultati u provođenju preventivnih programa i volontiranju	
2.	Javno djelovanje u zagovaranju prava djece i mladih	28
3.	Organizacijski razvoj – osnaživanje za djelovanje u uključivoj društvenoj zajedici	
4.	Ostvarene suradnje	
5.	Financijski izvještaj	29

1. O Ambidekster klubu

Ambidekster klub je nevladina, neprofitna, nepolitička organizacija, udruga građana, koja svoj rad temelji na načelima ravnopravnosti, tolerancije, pluralizma, zajedništva i humanosti. Registrirana 10. rujna 2003. godine inicijativom mladih stručnjaka društveno-humanističkog usmjerenja, a s ciljem doprinosa zaštiti ljudskih prava, društvenom uključivanju i podizanju kvalitete života pojedinaca i skupina, posebice skupina djece i mladih izloženih riziku od socijalnog isključivanja kao što su djeca i mladi s problemima u ponašanju, te drugih skupina djece i mladih s manje mogućnosti koji nailaze na prepreke u socijalnom uključivanju.

U četrnaestogodišnjem djelovanju Ambidekster klub pridonosi deinstitucionalizaciji i širenju znanstveno utemeljenih, primjerenih i dostupnih socijalnih usluga za **djecu, mlade i obitelj** izgradnjom partnerstva između organizacija civilnog društva, ustanova i institucija te lokalne samouprave. Posebice je usmjeren razvoj i širenje inovativnih programa i usluga temeljenih na participaciji korisnika i suvremenom multisistemskom pristupu.

Programi i usluge za korisnike posebice su usmjerene na povećanje kompetencija i društvene uključenosti rizične i visokorizične djece i njihovih obitelji. Osim toga, Ambidekster klub sudjeluje u zagovaranju zakonodavnih rješenja i kreiranju politika vezanih uz obrazovanje, socijalnu zaštitu i položaj djece s problemima u ponašanju. Sukladno tome član je Mreže mladih Hrvatske, Koordinacije udruga za djecu, te GOOD inicijative.

Korisnici usluga u Ambidekster klubu su:

- Djeca, mladi i obitelji za koje se provodimo različite oblike stručnih - individualnih i grupnih oblika rada sukladno njihovim individualnim potrebama
- Mladi aktivisti koje se uključujemo u programe i projekte kao kreatore aktivnosti u zajednici i za zajednicu
- Stručnjaci iz sustava socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, zdravstva i organizacija civilnoga društva koji se mogu uključiti u različite oblike neformalne edukacije i stručnog osposobljavanja u području rada s djecom, mladima i obiteljima, te društveno osjetljivim skupinama, kao i sa skupinama u društveno nepovoljnom položaju.
- Volonteri uključeni u edukacije za stručni rad s mladima (*youthwork*) i osjetljivim skupinama te za provođenje volonterskih akcija

Slijedom neovisnih evaluacija niza programa i projekata, te provođenjem istraživanja potreba i rizika u lokalnim zajednicama, Ambidekster klub usmjeren kreiranju usluga i programa koji su primjenjivi i dostupni drugim pružateljima socijalnih usluga u Hrvatskoj:

"Sunčana strana ulice", "Najjači stav", „Klikni za sigurnost“, "Moj zdravi stil", „Pomagači u obitelji“.

"Osim što predstavlja vrijedan primjer dobre prakse, Ambidekster klub se svojim pristupom razvoju, planiranju, provođenju i praćenju preventivnih i tretmanskih intervencija ističe kao primjer visoke razine postignuća kvalitete programa prema standardima kvalitete preventivnih programa koje je moguće pronaći u suvremenoj literaturi i smjernicama. S obzirom na potrebe razvoja navedenog područja u Hrvatskoj praksi, svojim načinom rada **Ambidekster klub čini iskorak u području evaluacije poduzetih intervencija te time predstavlja pionirske pothvate koji su vrijedan ulog u razvoj prevencijske znanosti i prakse u Hrvatskoj** (Izvešće o evaluaciji programa "Moj zdravi stil", 2014, dr. sc. Valentina Kranželić).

Vrijednosti koje promiče Ambidekster klub su:

- A** ALTRUIZAM
- M** MOBILNOST
- B** BRIŽNOST
- I** INOVACIJA
- D** DEMOKRATIČNOST
- E** ETIČNOST
- K** KREATIVNOST
- S** SIGURNOST
- T** TIMSKI RAD
- E** ELOKVENTNOST
- R** RADIŠNOST

- K** KVALITETA
- L** LUCIDNOST
- U** UDRUŽIVANJE
- B** BOGATSTVO

1.1. Istaknuti uspjesi Ambideste kluba u 2017. godini

Pružanje inovativnih socijalnih usluga:

Mobilni timovi "Pomagači u obitelji" pružaju psihosocijalnu podršku u domovima obitelji u partnerstvu s Centrom za socijalnu skrb Zagreb, Osnovano Savjetovalište za mlade u Karlovcu partnerske udruge "Carpe Diem"

U Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj „SPIRIT“:

173 djece i mladih uključujući i njihove obitelji (ukupno 346 korisnika) uspješno je završilo proces savjetovanja.

U djece i mladih je pospješeno njihovo svakodnevno funkcioniranje te su unaprijeđene njihove socijalno-emocionalne kompetencije, roditelji su povećali roditeljske kompetencije.

Preko Kluba za zapošljavanje mladih NEET-ovaca "Korak dalje" mladi se uspješno zaposle ili nastave školovanje

Iskorak prema društvenom uključivanju mladih:

U kampanji "Solo ili solidarno" - izaberi put, angažirani mladi za solidarnost i uključivu društvenu zajednicu:

"Kako spriječiti porast problema u ponašanju?" sudjelovalo je 233 srednjoškolca

Ambidekster klub je dobitnik nagrade Vlade RH Ureda za udruge „Komunikacijska podrška društveno korisnim programima udruga“ za najbolji volonterski projekt u kategoriji “Organizacija javne kampanje za promociju volonterstva usmjerena učenicima srednjih škola”

Uspjesi u 2016. godini izraženi brojčano:

2538 izravnih korisnika usluga i neformalne edukacije:

2155 djece i mladih, 383 odraslih

suradnja sa 59 organizacija i institucija

6 zaposlenih stručnjaka, 3 osobe na stručnom osposobljavanju

89 volontera ostvarilo je 1068 sati rada

<http://www.ambidekster.hr/hr/novosti/doprinos-volontera-polaznika-psihoterapijskih-skola-u-savjetovalistu-spirit-prvi-evaluacijski-sastanak-2017/>

Hvala volonterima, partnerima i suradnicima!

1.1.1. Ostvarene financijske podrške u 2016. godini

Tijekom 2016. Godine Ambidekster kluB ostvario je finacijsku podršku za dva programa i četiri projekta. Institucionalna podrška stabilizaciji i/ili razvoju udruge, kao i prihode od refundacija za stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa.

Rb.	Naziv projekta/programa	Financijska podrška
1.	"Zajedno možemo više - pojedinac u fokusu" Projekt usmjeren na jačanje sposobnosti organizacija civilnog društva za pružanje socijalnih usluga kao i na osnaživanje stručnih kompetencija djelatnika iz sustava socijalne skrbi	Europski socijalni fond: 749.299,96 kn Za razdoblje od 29.12.2014. do 29.02.2016.
2.	„Sunčana strana ulice“ Program usmjeren pospješivanju otpornosti i socijalnom uključivanju mladih s problemima u ponašanju	Grad Zagreb: 25.000,00 kn Grad Gospić: 20.000,00 kn Ministarstvo socijalne politike i mladih: 203.000,00 kn
3.	"Korak dalje" Program za zapošljavanje mladih u riziku od socijalne isključenosti	Grad Zagreb: 13.000,00 kn Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku: 135.000,00 kn godišnje Za razdoblje od 01.10.2015. do 30.09.2018.
4.	"KIM - kultura izgradnje mira i promicanja nenasilnog ponašanja u mladima" Projekt usmjeren prevenciji i suzbijanju nasilja među mladima	Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta (50.000,00 kn) Za razdoblje od 01.09.2015. do 31.08.2016.
5.	"Klikni za sigurnost" Projekt usmjeren prevenciji nasilja nad djecom	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku: 120.000,00 kn Za razdoblje od 01.10.2015. do 30.09.2016. Grad Zagreb: 13.000,00 kn Za razdoblje od 01.10.2014. do 30.09.2015.
6.	Institucionalna podrška stabilizaciji i/ili razvoju udruge	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva: 129.640,00 kn, treća godina provedbe
7.	Prihod od refundacija za stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa	Hrvatski zavod za zapošljavanje: 30.154,08 kn

1.1.2. Društvene inovacije za podršku i zaštitu djece, mladih i obitelji

U Hrvatskoj se relativno veliki broj djece i mladih izdvaja iz obitelji radi neodgovarajuće roditeljske skrbi ili poremećaja u ponašanju u djece i mladih. Da li je moguće smanjiti broj djece i mladih koji se izdvajaju iz obitelji? Nove socijalne usluge jedno su od mogućih i kvalitetnih rješenja.

Provođenjem projekta „Zajedno možemo više - pojedinac u fokusu“ (28.12.2014. – 28.02.2016) financiranog sredstvima iz ESF fonda i Vlade RH - djeci, mladima i obiteljima stoje na raspolaganju nove socijalne usluge: usluge mobilnog tima - koji pruža intenzivnu psihosocijalnu podršku obiteljima u riziku i krizama u području istočnog dijela grada Zagreba te usluge koje pruža Savjetovalište za mlade pri udruzi Carpe Diem u Karlovcu.

Sama provedba projekta bila je iznimno zahtjevna budući da je u vrlo ograničenom vremenskom trajanju trebalo kreirati, implementirati i provjetiti učinkovitost inovativnih socijalnih usluga, i to, uz umrežavanje i educiranje brojnih dionika u tri lokalne zajednice. Rezultati provedbe ovog projekta, posebice u odnosu na učinak intervencija za korisnike, pokazuju da se „ulaganje u inovacije isplatilo, i da možemo očekivati da će zaživjeti novi pristupi korisnicima u RH izvan institucija, u samoj društvenoj zajednici. Stoga smo i mi, sami proveditelji projekta, iznimno zadovoljni svojim sudjelovanjem; zaobilaženje *klišeja* i već poznatih puteva te ulaganje u traženje novih rješenja naporno je i često stresno, ali na kraju provedbe projekta, taj osjećaj da ste stvorili nešto vrijedno i kvalitetno za opće dobro, malo što može zamijeniti“.

Svojim sudjelovanjem i *feedbackom*, korisnim idejama i prijedlozima mladi i njihovi roditelji/skrbnici omogućili su kreiranje i oživotvorenje programa "Pomagača u okruženju obitelji". Stroga su i planirani, željeni učinci u pružanju ove inovativne socijalne usluge ostvareni uz zadovoljstvo djece, mladih i roditelja, koji su kao „stručnjaci za svoj život“ preuzeli odgovornost u procesu svoje osobne promjene, učenja i razvoja.

"Pomagače u okruženju obitelji" čini tim stručnjaka, sastoji se od socijalnog pedagoga, psihologa i socijalnog radnika. Osim toga, važni članovi tima pomagača u obitelji čine volonteri sa stručnim kompetencijama za podršku djeci i mladima.

Program "Pomagači u okruženju obitelji" osniva na **suvremenom, sistemskom pristupu koji je znanstveno potvrđen kao najučinkovitiji pristup u stručnom radu s djecom i mladima** s problemima u ponašanju te njihovim obiteljima. U središtu su sami korisnici i odnos suradnje sa „pomagačima“ uz uvažavanje i uključivanje socijalnog konteksta - cjelovitog sustava pomoći i mreže suradnje u lokalnoj zajednici. Metode, tehnike i alati za stručni rad s obiteljima odabrane su tako da omogućavaju velike učinke u kratkom vremenskom razdoblju. Pomno odabrane i novo-kreirane tehnike i alati plijene pažnju te u susretima „pomagača“ i obitelji stručni rad nije bio samo izazov nego i zadovoljstvo.

Rezultati vrednovanja ovog programa ukazuju na njegovu visoku učinkovitost koja ne zaostaje u usporedbi sa sličnim programima koji se provode u Europi i SAD-u. O učinkovitosti ovakvoga intenzivnog oblika rada koji je fleksibilan i prilagođen potrebama obitelji svjedoče statistički podaci kao i „ključni“ dionici: korisnici, voditelji programa i stručnjaci iz centara za socijalnu skrb. Naime, od ukupno 24 obitelji,

22 obitelji završile su program. Sa članovima ukupno 20 obitelji provedeni su razgovori (fokusne grupe i intervjui) te gotovo svi ispitanici slažu se da je program polučio značajan uspjeh u radu s njihovom obitelji. Članovi obitelji u razgovorima su isticali brojna pozitivna obilježja programa, a najčešće istican je odnos voditelja programa prema njima. Za obitelji je topao, srdačan, uvažavajući i kompetentni pristup pomagača u obitelji nerijetko predstavljao pravo iznenađenje i često im je pomogao u potpuno novom, pozitivnom poimanju sustava socijalne skrbi.

Izjava majke koja je bila uključena u program „Pomagači u okružju obitelji:

„Ta podrška koju su oni nama dali, to je stvarno bilo dragocjeno. Znači to je bilo maksimalno, maksimalno su izašli u susret. Eto ja sam ih na neki način doživjela baš kao spasenje. Zato što se događa kad stvarno tako dijete zaglubi onda vi dobijete ovu osudu društva oko sebe, da ta situacija stvarno jest takva, no međutim kod njih te osude nije bilo, bila je podrška i to je to. Zapravo, na nama su radili tako da budemo malo čvršći, čvršći u odnosu sa drugim ljudima, to je bilo oslobađajuće, da vi niste osuđeni.“

U Karlovcu je planirano osnivanje Savjetovališta za mlade pri udruzi Carpe Diem. Program savjetovališta trebao je odgovoriti na specifične potrebe populacije mladih u Karlovcu, imajući pri tome u vidu resurse Udruge. Stoga nije bilo moguće implementirati već dostupne programe Savjetovališta koji su bili na raspolaganju. Uz pokretanje kreativnih potencijala, po kojima je udruga Carpe Diem poznata u široj javnosti, program savjetovališta osmišljen slijedom strateškog planiranja i uz podršku ključnih dionika iz lokalne zajednice te Ambidekster kluba. **U jednogodišnjem razdoblju djelovanja Savjetovališta za mlade udruge Carpe Diem, program je uspješno promoviran u lokalnoj zajednici te se 150 mladih uključilo u programe savjetovališta.**

Usluge se pružaju u partnerstvu sa Centrom za socijalnu skrb Zagreb i Karlovac, u suradnji, fakultetima, školama, ustanovama socijalne skrbi i organizacijama civilnoga društva.

Ostvareni rezultati koji su stvoreni tijekom provedbe projekta su prije svega, ojačane sposobnosti organizacija civilnog društva – Ambidekster kluba i Carpe Diem-a za pružanje psihosocijalne podrške ranjivim skupinama djeci i mladima u riziku i njihovim obiteljima.

Zahvaljujući novim znanjima i stečenim kompetencijama te novozaposlenim stručnjacima već postojeće usluge moći će se provoditi kvalitetnije i učinkovitije, također će se moći nastaviti s pružanjem novih socijalnih usluga koje su uspješno implementirane u Karlovcu i Zagrebu uz umrežavanje dionika u lokalnim zajednicama. U Gospiću su ojačane kompetencije djelatnika iz sustava socijalne skrbi iz Centra za socijalnu skrb Gospić i Savjetovališta za mlade Boomerang za pružanje psihosocijalne podrške. Slijedom provođenja projekta 60 volontera ojačalo je stručne kompetencije za rad s korisnicima – djecom i mladima s problemima u ponašanju te njihovim obiteljima, kao i 50 djelatnika iz sustava socijalne skrbi, iz tri lokalne zajednice: Zagreba, Gospića i Karlovca. Stručnjaci i volonteri educirani su u **šesnaest stručnih područja/tema**, te im je pružena podrška putem **stručne supervizije**. Osim toga omogućeno je **savjetovanje putem internetskog**

forumu, razmjena iskustva i pružanje podrške psihijatra i pravnika. Za same provoditelje novih usluga organiziran je *team building*.

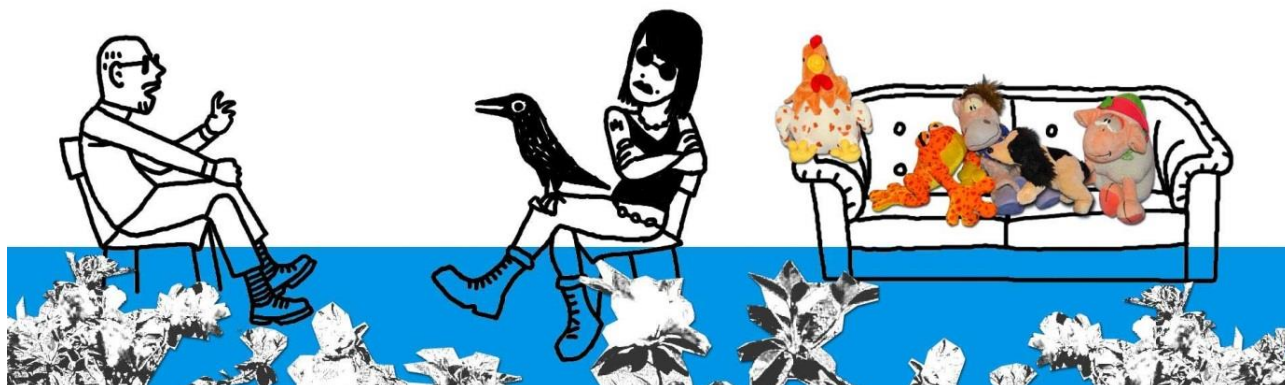
Tijekom provođenja projekta ostvarena su dodatna partnerstva: u smjeru održivosti rezultata sklopljeno je partnerstvo s Centrom za socijalnu skrb Zagreb. <http://www.czss-zagreb.hr/zajedno-mozemo-vise-drustvene-inovacije-u-fokusu>, suradnja i partnerstvo ostvareno s akademskom zajednicom: Pravni fakultetom, Studijskim centrom socijalnog rada, Edukacijsko – rehabilitacijskim fakultetom, kao i Veleučilištem VERN iz Zagreba, u znatnoj mjeri će doprinijeti, kako u praćenju rezultata ostvarenim u društveno inovativnim socijalnim uslugama, tako i u kvalitetnijim budućim prijavama projekata na Europske fondove.

Ohrabrujući rezultati u provedbi ovog projekta, a utemeljeni na vrednovanju učinaka intervencija, zadovoljstvu korisnika i podršci dionika iz lokalnih zajednica, otvaraju vrata održivosti dviju novih socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku i njihove obitelji. Razvoj i usavršavanje ovih usluga prema visokokvalitetnoj integriranoj socijalnoj usluzi te njihova implementacija planira se provesti u drugim lokalnim zajednicama i regijama Hrvatske. Nakon završetka projekta planira se i nadalje nastaviti s pružanjem novih psihosocijalnih usluga: Savjetovalište za mlade U Karlovcu nastaviti će s djelovanjem na volonterskoj bazi do sljedećeg “kruga financiranja”, a u odnosu na usluge mobilnog tima u Zagrebu planira se prijava na ESF fondove te natječaje i pozive resornih Ministarstva, lokalne i regionalne samouprave. Slijedom provođenja usluga mobilnog tima za pružanje psihosocijalne podrške u obiteljima kreiran je program “Pomagači u okružju obitelji” (Ambidekster klub, 2016), koji je polučio je izvrsne rezultate. Stoga će se nakon završetka projekta lobirati u smjeru održivosti ove usluge, te u smjeru njenog širenja i implementacije u drugim regijama i lokalnim zajednicama RH.

Korištenje rezultata projekta omogućeno je izdavanjem publikacije o provedbi i rezultatima projekta (330 primjeraka, on-line izdanje na www.ambidekster.hr) pod nazivom „Zajedno možemo više- pojedinac u fokusu“ namijenjene širokom krugu stručne javnosti – stručnjacima iz sustava socijalne skrbi, svim zainteresiranima iz sustava odgoja, obrazovanja i zdravstva, sveučilišnoj zajednici, jedinicama lokalne i regionalne samouprave, tijelima državne uprave te posebice organizacijama civilnog društva koje žele jačati svoje sposobnosti za pružanje socijalnih usluga.

1.1.3. Podrška mladima s problemima u ponašanju u boljem psihosocijalnom funkcioniranju i društvenom uključivanju

Ambidekster klub prepoznat kao organizacija koja sustavno, u kontinuitetu pridonosi prevenciji izdvajanja mladih s poremećajima u ponašanju iz obiteljskog okruženja i djelotvornijoj provedbi izvaninstitucijskih mjera i intervencija namijenjenih djeci, mladima i obitelji (Socijalni plan Grada Zagreba 2014-2020).

Mladima i njihovim obiteljima pruža se cjelovita, integrirana psihosocijalna podrška u partnerstvu s Centrima za socijalnu skrb. Sveobuhvatni način provođenja usluge uključuje kreiranje individualiziranog programa rada s korisnicima te dizajniranje ("tailor made") usluge/psihosocijalnog tretmana prema potrebama svakog korisnika (individualno savjetovanje i individualni socijalnopedagoški stručni rad, grupno savjetovanje i edukacija, podrška studenta na praksi i volontera u različitim oblicima stručnog rada i pomoći korisnicima). Ambidekster klub razvija usluge, programe i projekte temeljene na socijalnoj inovaciji, znanstveno i stručno utemeljenim podacima, na participaciji korisnika i suvremenoj postmodernoj paradigmi, te na sustavnim vanjskim (neovisnim) evaluacijama ulažući napore kako bi se kreirali i oživotvorili modelprogrami za učinkovitu pomoć i podršku mladima u riziku od socijalne isključenosti.

Tijekom 2016. godine u savjetovalištu Savjetovalište za djecu, mlade i obitelj „SPIRIT“ u zagrebačkoj Dubravi 173 djece i mladih uključujući i njihove obitelji (ukupno 346 korisnika) uspješno je završilo proces savjetovanja. U djece i mladih je pospješeno njihovo svakodnevno funkcioniranje te su unaprijeđene njihove socijalnoemocionalne kompetencije, dok su roditelji su povećali roditeljske kompetencije.

Prevenijom poremećaja u ponašanju te prevencijom institucionalizacije naših korisnika štede se velika sredstva koja zahtijeva institucionalni tretman, koji je često dugotrajan i skup. Niska cijena usluge po korisniku (oko 900 po korisniku) omogućena je velikim udjelom stručnog volonterskog rada te korištenjem svih dostupnih resursa u lokalnoj zajednici (korištenje prostora, tehničkih pomagala, vozila). Učinci u stručnom radu s pojedincima i skupinama postižu se već u kraćem vremenu (slijedom učinkovitih metoda rada, a ne slijedom pritiska za kratkoćom).

Rezultati u provođenju programa „Sunčana strana ulice“

Program „Sunčana strana ulice“ posebice pridonosi jačanju otpornosti mladih s problemima u ponašanju i njihovim društvenom uključivanju te se provodio u četiri lokalne zajednice u trogodišnjem razdoblju: Zagreb, Gospić, Varaždin, Sv. Ivan Zelina.

Preventivne aktivnosti i socijalne usluge osmišljene su za djecu i mladi/djevojke u pre- i adolescentnom razvoju u dobi od 10- 18 godina, kao i za mlađe punoljetnici/ce (18 - 21 godinu starosti) s teškoćama /poremećajima u ponašanju.

Analizom podataka kojima raspolažemo u šestogodišnjem provođenju socijalnih usluga psihosocijalne podrške (2011-2016) u Savjetovalištu za djecu, mlade i obitelj „SPIRIT“ utvrđeno je da se u 49% slučajeva radi o djeci i mladima s najvećim rizikom – odnosno o djeci i mladima s poremećajima u ponašanju. Teškoće u ponašanju manifestiralo je 36% djece, dok je rizična ponašanja manifestiralo 15% djece. Obitelji iz kojih dolaze korisnici- djeca i mladi u Zagrebu i Ličko-senjska županiji uglavnom su obitelji u srednjem riziku: s nepovoljnim socijalnodemografskim obilježjima (siromaštvo, neobrazovanost, povremena nezaposlenost), sa slabijem izraženim roditeljskim kompetencijama, s malom socijalnom mrežom, s boležljivim roditeljima ili roditeljima s kognitivnim ograničenjima. Oko 30 % obitelji susreće se s višestrukim problemima u funkcioniranju (nezaposlenost, neodgovarajuća roditeljska skrb, ovisnosti, nasilje, invaliditet članova).

Stoga su socijalne usluge psihosocijalne podrške i tretmana posebice osmišljene za stručni rad s visokorizičnom populacijom djece i mladih (počinitelji kaznenih djela i prekršaja, mladi u "dropout-u", djeca i mladi nasilnog ponašanja) i njihovim roditeljima/skrbnicima kako bi se spriječilo njihovo izdvajanje djece iz obitelji i rizik od socijalnog isključivanja.

Dosadašnjim rezultati u pružanju usluga za djecu i mlade s PUP pokazuju da „možemo zaključiti kako je nedvojbeno (i značajno!) pospješana otpornost i unaprijeđena socijalna uključenost djece i mladih s problemima u ponašanju“ (iz evalaucijskog izvješća „Sunčana stana ulice“ 2015-2016. - dr.sc. Dora Dodig Hundrić). Visok stupanj participacije mladih i njihovih roditelja/skrbnika, korištenje njihovih snaga i resursa, te suvremene metode rada omogućavaju visoku uspješnost u provedbi aktivnosti i intervencija, te promjene u osobnom funkcioniranju djece i mladih: vezano uz školovanje i povećanje obrazovnih kompetencija, zapošljavanje, obiteljske odnose, uz odnose s vršnjacima, sadržajno provođenje slobodno vremena, povećanje socijalne kompetentnosti te psihofizičkog zdravlja. Stoga možemo zaključiti da provođenje intervencija i pružanje socijalnih usluga dugoročno doprinosi dobrobiti djece i mladih, povećanju kvalitete njihovog života i povećanoj društvenoj uključenosti.

Rezultati programa “Sunčana stana ulice“ u 2016. godini prikazali su u odnosu na postavljene ciljeve programa.

CILJ 1.

povećati vršnjački angažman u području informiranja mladih o međuvršnjačkoj solidarnosti u području prevencije PUP-a

- obuhvatiti minimalno 230 korisnika
- doprinijeti uključivanju djece i mladih s problemima u ponašanju koji su izvan dosega sustava socijalne skrbi u programe kojima s pruža psihosocijalne podrška i tretman

Aktivnostima je obuhvaćeno 234 korisnika u dvije lokalne zajednice (Grad Zagreb i Sveti Ivan Zelina). Čak 54 učenika sudjelovalo je kao mladi aktivisti, a 234 učenika sudjelovao je na tribinama. Obradene su teme koje su generirali sami mladi, a uz vodstvo i mentorstvo, obrađene su na način interesantan i pristupačan mladima. Povratna informacija je izuzetno pozitivna.

Nedvojbeno je da je ovakvim pristupom unaprijeđeno aktivno sudjelovanje mladih, a što je posebno važno, stvorena je svojevrsna platforma za dugoročni razvoj međuvršnjačke solidarnosti i aktivnog građanstva:

educirani su mladi aktivisti te je za očekivati da će nastaviti sa svojim aktivnim sudjelovanjem; za pretpostaviti je da će dio mladih koji su, u ovoj fazi provedbe programa, bili pasivni sudionici, u daljnjim će aktivnostima sudjelovati aktivno; ostvarena je suradnja sa školama, te su upoznati s alternativnim metodama rada s mladima; diseminirane su informacije o mogućnostima međuvršnjačkog angažmana. Kao dodatnu vrijednost u ovoj godini provođenja valja istaknuti činjenicu da su, uz učenike redovnih škola, uključen i učenici Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava, koji generalno imaju otežan pristup aktivnostima ovakvog tipa. Time se doseg programa proširio i prema ranjivoj skupini mladih, onima s motoričkim teškoćama i kroničnim bolestima, čime se doprinosi njihovoj većoj socijalnoj uključenosti.

Riječ je o izuzetno inovativnom modalitetu rada s mladima koji se pokazao učinkovitim, te ga svakako treba nastaviti prakticirati u budućnosti. U tom smislu, usporedimo li ove pokazatelje s prethodnom godinom provođenja, vidimo da se značajno povećao udio mladih aktivista (za 68%) što je bila i preporuka evaluacije prve godine provođenja. Uz to, ovakav nam pokazatelj posredno govori i o sve većoj prihvaćenosti i zanimljivosti ovog programa mladima koji ga u sve većoj mjeri prepoznaju kao program koji odgovara njihovoj razvojnoj dobi, potrebama i u skladu je s njihovim interesima.

CILJ 2.

- pospješiti otpornost i društvenu uključenosti djece i mladih s problemima u ponašanju
- omogućiti dostupnost socijalnih usluga za djecu i mlade: socijalnopedagoških programa grupnog rada za djecu i mlade i riziku te individualnog i kombiniranog psihosocijalnog tretmana (godišnji obuhvat od 100 mladih i njihovih roditelja)

Na temelju svih prikazanih podataka možemo zaključiti kako je drugi cilj programa «Sunčana strana ulice» u potpunosti ostvaren. Završen je rad sa 7 skupina korisnika u riziku (N=50), individualnim i kombiniranim tretmanom obuhvaćeno je 101 djece i mladih s problemima u ponašanju, a s njih N=79 tretman je uspješno i završen. Rezultati evaluacije (koja je provedena na vrlo sistematičan način koji omogućava dublji uvid u doživljaj tretmana od strane korisnika, izvoditelja, te učinak samog programa) potvrđuju da je većina ciljeva koji su definirani na početku tretmana i ostvarena, korisnici su vrlo zadovoljni tretmanom i procjenjuju da im je bilo korisno, a izvoditelji procjenjuju da su korisnici unaprijedili svoje ponašanje. Uslijed toga, možemo zaključiti kako je nedvojbeno (i značajno!) pospješena otpornost i unaprijeđena socijalna uključenost djece i mladih s problemima u ponašanju.

Uz to, kroz ovu je godinu napravljen značajan pomak u obuhvatu djece i mladih odnosno značajno je povećan broj korisnika!

Posebna vrijednost jest u pružanju socijalne usluge, intervencije usmjerene mladima s problemima u ponašanju, **usklađene s potrebama mladih**. Uz to, uvažava se **načelo participativnosti** korisnika što je vidljivo iz njihovog aktivnog angažmana u svim fazama tretmana (počevši od postavljanja osobnih ciljeva).

Nadalje, u čak 4 lokalne zajednice ostvarena je suradnja s 26 organizacija i ustanova uslijed čega su nedvojbeno **unaprijeđeni i kvaliteti i dostupnosti socijalnih usluga usmjerenih djeci i mladima u riziku (ili s već razvijenim problemima u ponašanju) kao i njihovim obiteljima**.

CILJ 3.

- roditelje /skrbnike djece i mladih s problemima u ponašanju potaknuti na podržavanje novonastalih obrazaca ponašanja u djece i mladih

•

Roditelji (N=143) uključeni su u aktivnosti programa pri čemu je s njih čak 134 završen stručni rad. O uspješnosti ovog elementa najviše govore rezultati provedene evaluacije iz koje vidimo da roditelji u velikoj mjeri procjenjuju korist od sudjelovanja djeteta u programu, gotovo svi uočavaju pozitivne promjene kod djeteta (a posredno i pozitivne promjene u obiteljskoj dinamici), zadovoljni su stručnošću tima i komunikacijom, te bi program gotovo svi u potpunosti preporučili drugoj djeci i obiteljima.

S obzirom da ne postoje razlike u procjeni dobrobiti s obzirom na vrstu tretmana u koji je dijete uključeno, za pretpostaviti je da je oblik tretmana adekvatno odabran i usklađen s potrebama djeteta odnosno mlade osobe.

Uzevši u obzir ove pokazatelje kao i suvremene znanstvene spoznaje koje govore u prilog važnosti uključivanja roditelja prilikom psihosocijalnog rada s djetetom, nedvojbeno je da ovakav način rada treba dugoročno zadržati i poticati, te razvijati kao standard u radu s mladima i u narednim godinama provođenja programa i prilikom pružanja drugih psihosocijalnih usluga unutar Ambidekster kluba. U tom bi smislu bilo važno u budućnosti osigurati sredstva i za intenzivniji rad s roditeljima gdje bi oni, uz podršku, osnažili i svoje roditeljske kompetencije (primjerice rad s obiteljima, škole za roditelje, intenzivno grupno i individualno savjetovanje i sl.).

U kontekstu svega navedenog i važnosti uključivanja roditelja u stručni psihosocijalni rad, posebno vrijedi istaknuti značajno povećanje u broju uključenih roditelja u odnosu na prvu godinu provođenja programa (134 u odnosu na 59).

Zaključak vanjske evaluacije:

Rezultati planiranih i provedenih aktivnosti koji su prikazani jednoznačno govore u prilog uspješnosti programa: i u odnosu na izvođenje samog procesa i u odnosu na postizanje postavljenih ciljeva i ostvarenja očekivanih rezultata. Postignuti su svi ciljevi i to na više razina: osobnoj razini korisnika, na osobnoj i profesionalnoj razini volontera i izvoditelja aktivnosti, ali i na razini lokalne zajednice.

Suvremene znanstvene spoznaje ukazuju da je, kako bi program bio kvalitetan, potrebno zadovoljiti sljedeće preduvjete (Nation i sur., 2003.): (1) Sveobuhvatnost, (2) Raznolike metode učenja, (3) Dostatno trajanje, (4) Utemeljenost na teoriji, (5) Pozitivni odnosi, (6) Vremenska usklađenost, (7) Socijalno-kulturalna prikladnost, (8) Evaluacija rezultata, te (9) Educirano osoblje.

Iz rezultata prikazanih u ovom izvještaju vidljivo je da je gotovo sve od navedenog prisutno u programu „Sunčana strana ulice“. Kao preduvjet za početak planiranja i provedbe aktivnosti, provedeno je istraživanje o potrebama i rizicima u lokalnim zajednicama i na temelju tih rezultata planirane su (a biti će planirane i u daljnjim fazama provedbe) intervencije što nam govori u prilog tome da je zadovoljen preduvjet da su

intervencije utemeljene na teoriji i socijalno-kulturalno prikladne (elementi 4 i 7). Nadalje, intervencije su bile usmjerene na više razina: od onih usmjerenih redovnoj populaciji do onih prema djeci i mladima s već razvijenim ozbiljnijim problemima u ponašanju kao i njihovim obiteljima (element 1 – sveobuhvatnost). Prilikom provedbe intervencija, korištene su raznolike metode i tehnike (element 2), a njihovo vremensko trajanje usklađivano je i s vrstom intervencije i s potrebama korisnika (elementi 3 i 6). Jedan od važnih temelja za postizanje pozitivne promjene su i pozitivni odnosi (element 5) u koje se, tijekom cijele provedbe, značajno ulagalo. I u radu s korisnicima, ali i među samim stručnjacima i volonterima. Stručni tim, volonteri i stručnjaci srodnih organizacija i ustanova sustavno su educirani, a bila je osigurana i intervizija (element 9). Provedena je i sustavna unutarnja i vanjska znanstveno utemeljena evaluacija (element 8).

S obzirom na sve navedeno, možemo zaključiti kako je riječ o inovativnom, kompleksnom, sveobuhvatnom i učinkovitom programu koji značajno doprinosi boljoj socijalnoj uključenosti mladih, širenju socijalnih usluga, prevenciji problema u ponašanju, prevenciji institucionalizacije i unaprijeđenju profesionalnih kompetencija stručnjaka.

1.2.4. Podrška mladima u zapošljavanju

Podršku mladima u zapošljavanju Ambidekster klub pruža provođenjem programa „Korak dalje“. Program je usmjeren na usvajanje znanja i vještina koje će mladima u dobi od 15 -24 godine pomoći pri povećanju šansi za zapošljavanje.

Kako bi se navedeni cilj ostvario predviđene su različite programske aktivnosti, a jedna od ključnih je osnivanje **Kluba za zapošljavanje - Korak dalje**. S korisnicima Kluba se Kroz individualne i grupne susrete nastoje se postići sljedeći ciljevi:

- Povećati stupanj informiranosti (ili znanja) mladih sudionika Kluba za zapošljavanje
- Usvojiti znanja o formi životopisa i zamolbe za posao sukladno uvjetima natječaja
- Unaprijediti komunikacijske vještine s naglaskom na vještine samozastupanja i samoprezentacije
- Povećati stupanj znanja korisnika o aktivnom i produktivnom istraživanju poslovnih mogućnosti i ponuda na tržištu rada
- Osnažiti mlade za prepoznavanje vlastitih mogućnosti, resursa i pozitivnih strana

Važnu ulogu u procesu traženja zaposlenja imaju **mentori - volonteri**. Riječ je o zaposlenim osobama koje su motivirane za pružanje podrške mladima u riziku od socijalne isključenosti. Oni korisnicima pružaju podršku kroz prenošenje znanja, vještina i iskustva traženja posla. Kroz program mentori dobivaju podršku u obliku edukacije pod nazivom **PUP - podrška u potrebi** kako bi se upoznali s potrebama i specifičnostima osoba s kojima će raditi, njihovim resursima, načinom pružanja podrške, te zadacima koje kao mentori izvršavaju. Nadalje, u sklopu programa je predviđena edukacija **Što nakon srednje škole** koja je namijenjena korisnicima Kluba te općoj populaciji. Ova aktivnost uključuje provedbu ciklusa od 4 radionice u 10 razrednih odjela završnih razreda suradničkih škola.

Program edukativnih radionica ima sljedeće ciljeve:

- Povećati stupanj informiranosti mladih o stanju na tržištu rada, svojim pravima te mogućnostima zapošljavanja, nastavku školovanja ili dokvalifikaciji
- Usvojiti znanja o formi i sadržaju životopisa i molbe za posao sukladno uvjetima natječaja
- Osvijestiti potrebu razvijanja komunikacijskih vještina, vještina samozastupanja te samoprezentacije

Osim navedenog, korisnici imaju mogućnost sudjelovanja u edukativnoj radionici **Razvojem vještina do uspjeha** koja je namijenjena onima koji su motivirani educirati se o temama traženja posla. Sudionici edukacije imaju mogućnost informirati se o svojim pravima te mogućnostima i načinima zapošljavanja, osvijestiti potrebu razvijanja komunikacijskih vještina i vještina samoprezentacije te povećati znanje o aktivnom i produktivnom istraživanju poslovnih mogućnosti i ponuda na tržištu rada.

Program se provodi uz financijsku potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u suradnji sa Centrom za socijalnu skrb i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje.

Tijekom 2016. godine programom „Korak dalje“ obuhvaćeno je 344 izravna korisnika. Pri tome čemu se nastojao je ostvariti 17 ciljeva na četiri područja djelovanja: na osobnoj razini korisnika kluba za zapošljavanje u dobi 15-21 godinu; na razini opće populacije mladih – učenika završnih razreda srednjih škola; na razini nezaposlenih mladih od 21 do 24 godine te na razini lokalne zajednice. Od tih 14 ciljeva, 12 ih je u potpunosti ostvareno, 2 ih je djelomično ostvareno. Možemo zaključiti, kako je projekt Korak dalje došao do vrlo značajnih rezultata. Ponajprije, rezultati se očituju u uključivanju mladih u riziku od socijalne isključenosti u rad Kluba za zapošljavanje, pri čemu se 20 mladih zaposlilo ili nastavilo školovanje, informiranjem ciljane srednjoškolske populacije o stanju na tržištu rada i učenjem vještina nužnih za uključivanje na tržište rada, kao i mladih koji su na završetku svog visokoškolskog obrazovanja, ali i angažiranjem mentora volontera koji su dijelom iz privatnog sektora. Rezultati ovog projekta zasigurno mogu dati jasne temelje za daljnje projekte usmjerene na NEET mlade, odnosno mlade izvan sustava obrazovanja, zaposlenja ili dokvalifikacije. Time je ostvareno opći cilj projekta, odnosno mladi u riziku od socijalne isključenosti i opća populacija, od 15 do 24 godine, su poticani na usvajanje znanja i vještina koje će im pomoći pri povećanju šansi za zapošljavanje.

1.1.5. Iskorak u uključivo društvo: rezultati u provođenju preventivnih programa i volontiranju

Međuvršnjačka kampanja: "Solo ili solidarno" - izaberi put, angažirani mladi za solidarnost i uključivu društvenu zajednicu: Kako spriječiti porast problema u ponašanju?

Društveno angažirani mladi koji su željeli doprinijeti društvenom uključivanju svojih vršnjaka u riziku od socijalne isključenosti uz podršku Ambidekster kluba organizirali su i isplanirali različite aktivnosti solidarnosti u svojim školama i lokalnim zajednicama, koje su prezentirali na tribini razmjene iskustva i konferenciji za medije održanoj 14. prosinca u Zagrebu u Hotelu Dubrovnik.

Ana Daria Bokan iz 1. Gimnazije opisala je kako je Ambidekster u aktivnosti uključio mlade iz 1. Gimnazije Zagreb zajedno s mladima iz Veterinarske škole i Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava te da su se radionice, koje su se provodile, odvijale i u školama i u Ambidekster klubu u Dubravi. Dario Topić iz iste škole naglasio je svoje viđenje ciljeva projekta: „Željeli bismo upozoriti da rješenje nisu podjele među različitim skupinama mladih te se založiti za mlade koji su u nejednakom društvenom položaju kako oni ne bi bili isključeni iz društva. Mislimo kako ono što se danas smatra problemom u ponašanju ne smije biti razlog za socijalno isključivanja djece i mladih iz društva, iz školovanja i zapošljavanja, nego da svi trebamo pridonijeti rješavanju njihovih problema“. Ina Danica Meglič iz Veterinarske škole istaknula je da su isplanirali radionice i za mlade i za roditelje što je važno za zajednički pristup nošenju s problemima. Ivan Fran Gugić iz Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava izjavio je da su na radionicama razgovarali o potrebama i uključivanju mladih s invaliditetom jer „svi smo po nečemu posebni i različiti, ali i jednaki“, a njegov kolega Mario Pilčić naglasio je da planiraju uključiti druge mlade iz Centra u volonterske aktivnosti kako bi i oni doprinijeli osvještavanju i povezali se s vršnjacima.

Stjepan Mrganić, koji je završio V. gimnaziju i već duže vrijeme sudjeluje u programima Ambidekster kluba, upitao je prisutne: „Mladi su neiskorišten resurs u Hrvatskoj te se u društvenim promjenama mladi osjećaju nesigurno i besperspektivno, širi se pasivnost i nezainteresiranost, a mladi se često spominju u negativnom kontekstu. Što želimo za naše hrvatsko društvo? Mlade kao dio problema ili dio rješenja za bolju budućnost Hrvatske?“. Zato je Stjepan sudjelovao u izradi spota „Stop nasilju“ i kao motivaciju opisuje: „Cilj je osvijestiti mlade o problemu nasilja i društvene isključenosti i uključiti što više ljudi u aktivno rješavanje problema“. Na tribini su bili prisutni učenici i drugih zagrebačkih škola poput Elektrostrojarske obrtničke škole, Škole za cestovni promet, Ekonomske škole Velika Gorica, Škole za montažu instalacija i metalnih konstrukcija uz stručnu pratnju, a koji su kasnije i vrlo angažirano sudjelovali u raspravi koju je moderirala predsjednica Ambidekster kluba Martina Horvat.

Uz tribinu, održana je i konferencija za medije gdje su mediji pozvani proširiti vijest o prikazanim pozitivnim primjerima dobre prakse i aktivnog uključivanja mladih u pružanje podrške i pomoći te u borbu protiv socijalne isključenosti njihovih vršnjaka.

Osim dijeljenja osobnih priča Ambidekster ambasadora, na tribini su prikazani u video spotovi i film koji su do sada izrađeni (Što se dogodi na Internetu, Stop nasilju i Koračaj sunčanom stranom ulice), a mogu se pogledati na stranici Ambidekster kluba te na Youtube kanalu Ambidekster kluba.

Promocija te zaključci s tribine „SOLO ili solidarno“ predstavljani su sudjelovanjem mladih ambasadora Ambidekster kluba – Ane Darie Bokan i Daria Topića te izvršne direktorice Ane Habdije-Šorša u emisiji „Isti i različiti“ na Prvom programu Hrvatskog radija. Snimku emisije možete poslušati na sljedećem linku <http://radio.hrt.hr/aod/solo-ili-solidarno/188628/> .

Edukacija u sklopu vršnjačke kampanje „Solo ili solidarno? Izaberi put!“

Edukacija mladih aktivista u sklopu vršnjačke kampanje „**Solo ili solidarno? Izaberi put!**“ provedena je u Gradu Zagrebu pri čemu su uključene dvije srednje škole, te Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava.

Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava

U edukaciju mladih aktivista u sklopu vršnjačke kampanje „*Solo ili solidarno? Izaberi put!*“ uključilo se 11 učenika – aktivista iz Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava. Za temu tribine kojom je predviđen završetak edukacije, mladi aktivisti odlučili su izabrati temu „**I mi želimo biti uključeni - solidarnost za sve!**“. Održavanju tribine prethodile su četiri grupne radionice na kojima su obrađivane teme: „*Tko smo mi i što ovdje radimo?*“, „*Sve moje prednosti*“, te „*Što sve mogu učiniti/pomaknuti?*“. Nakon odrađenih radionica, organiziran je trening za učenike – aktiviste pod nazivom „*Komunikacija, prezentacijske vještine i mediji*“. Navedeni trening pripremio je mlade aktiviste za aktivno sudjelovanje na tribini „Solo ili solidarno? Izaberi put!“ te su upoznati s osnovnim pojmovima s područja komunikacije i prezentiranja, te su usvojili praktična znanja o tome kako napraviti prezentaciju, što je važno kod (ne)verbalne komunikacije, što je važno kod intervjua i ostale teme s toga područja.

Pripremajući se za tribinu kroz radionice i trening, učenici su imali priliku osvijestiti svoje resurse i sposobnosti koje posjeduju, te osnažiti sebe, ali i svoja znanja i vještine. Također, osvijestili su načine na koje mogu doprinijeti većem društvenom uključivanju osoba s invaliditetom te su aktivno promovirali ravnopravnost i solidarnost među mladima. Nakon provedenih radionica, učenici – aktivisti Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava imali su priliku dati povratnu informaciju. Svi izražavaju zadovoljstvo sudjelovanjem na radionicama. Također, naglašavaju kako su usvojili nova znanja i vještine, te su vrlo zahvalni na prilici da sudjelovanjem na tribini učine korak naprijed za veću društvenu uključenost mladih s invaliditetom.

U Prvoj Gimnaziji u Zagrebu, u edukaciju mladih aktivista u sklopu vršnjačke kampanje „Solo ili solidarno? Izaberi put!“ uključilo se *pet visokomotiviranih* učenika-aktivista. Svoju grupu nazvali su „**Ambasadori za prevenciju poremećaja u ponašanju mladih**“.

Prije kreiranja same kampanje održane su 4 radionice u trajanju od 9 sati, gdje su mladi aktivisti upoznati s djelovanjem *Ambidekster kluba* te dosadašnjim kampanjama mladih aktivista. Posebna pažnja posvećena je mladima s poremećajima u ponašanju i njihovom društvenom isključivanju, identificirani su problemi i moguća rješenja iz perspektive samih učenika. Učenici su identificirali potrebe mladih s poremećajima u ponašanju u svojoj školi i lokalnoj zajednici, te osmislili sadržaj kampanje: tekst za plakat, sadržaj tribine, sadržaj konferencije za novinare, scenarij za video uradak, te dali ideje za pristup mladima u *Savjetovalištu Ambidekster kluba*. Također, osmislili su osnovni koncept vršnjačkog pristupa u prevenciji poremećaja u ponašanju u I. gimnaziji (neformalni kružoci), uz prijedlog da se najprije pridruže grupama u *Ambidekster klubu* kako bi naučili iz iskustva o principima grupnog rada, kako bi kasnije kvalitetnije mogli upotrijebiti naučeno.

Nakon ciklusa radionica proveden je trening za medijsko istupanje mladih aktivista pod nazivom: „*Komunikacija, prezentacijske vještine i mediji*“. Navedeni trening pripremio je mlade aktiviste za aktivno sudjelovanje na tribini «Solo ili solidarno? Izaberi put!» te su upoznati s osnovnim pojmovima s područja komunikacije i prezentiranja, te su usvojili praktična znanja o tome kako napraviti prezentaciju, što je važno kod (ne)verbalne komunikacije, što je važno kod intervjua i ostale teme s toga područja.

Iz svega navedenog, jasno je vidljivo kako su uključene srednjoškolke iznimno aktivne i zainteresirane za ovu temu. Također, u nastavku realiziranja svojih ideja (koje su se javile tijekom kampanje) sudjeluju u preventivnim grupama u *Ambidekster klubu*.

Učenci drugih razreda srednje upoznati s ciljevima i aspektima projekta, te pozvani da se priključe kao aktivisti ili korisnici u savjetovaništu. Njih 26 se javilo za neki oblik suradnje i rada, od toga je 10 uključeno u rad preventivne grupe, dok se 5 učenika opredjelilo za intezivan aktivistički rad. Preostali učenci –njih 11 je izrazio zainteresiranost da se uključe u buduće aktivističke zadatke u sklopu drugih projekata.

Za temu tribine kojom je predviđen završetak edukacije, mlade aktivistice odlučile su izabrati temu „**Stvorimo sigurno okružje u školi za sve učenike**“. Održavanju tribine prethodile su četiri grupne radionice na kojima su obrađivane teme društvenog isključivanja i nasilja među mladima, suzbijanja nasilja u školi, koji učenici su najosjetljiviji te kako pokazati mladima da je u redu potražiti stručnu pomoć, koje sve institucije nude koje oblike pomoći te kako im pristupiti. Kao i u ostalim školama uključenim u kampanju „Solo ili solidarno? Izaberi put!“, i ovdje je proveden jednodnevni trening za medijsko istupanje mladih aktivista „Komunikacija, prezentacijske vještine i mediji“. Trening je pripremio mlade aktiviste za aktivno sudjelovanje na tribini te su upoznati s osnovnim pojmovima s područja komunikacije i prezentiranja, te su usvojili praktična znanja o tome kako napraviti prezentaciju, što je važno kod (ne)verbalne komunikacije, što je važno kod intervjua i ostale teme s toga područja.

Na kraju edukacije, mladi su aktivisti imali priliku dati povratnu informaciju na program, te je iz izvještaja voditelja vidljivo da izražavaju zadovoljstvo provedenim aktivnostima te temama koje su obrađivane na grupnim susretima. Također, vidljivo je i kako su učenice zainteresirane za provedbu radionica za roditelje u njihovoj školi, te su izrazile želju da ostanu aktivne u *Ambidekster klubu* te nastave organizirati aktivnosti za profesore, roditelje i učenike s ciljem promicanja nenasilja, tolerancije i solidarnosti u društvu. Ukupno gledajući, u edukaciji mladih aktivista sudjelovao je ukupno 21 učenik iz dvije zagrebačke srednje škole, te Centra za odgoj i obrazovanje Dubrava.

Tribina „Hodaj u mojim cipelama“

U Centru za odgoj i obrazovanje Dubrava, 17.5.2017. godine održana je tribina pod nazivom „Hodaj u mojim cipelama“ kojoj je cilj bio prenijeti vršnjacima znanja i vještine usvojene tijekom trajanja grupnih radionica na zanimljiv i poticajan način.

Na tribini je prezentirana tema solidarnosti i promoviranje jednakosti osoba s invaliditetom u društvu.

Potom je uslijedila aktivnost u kojoj su aktivisti čitali određene situacije dok su sudionici verbalizirali kako bi se osjećali u opisanoj situaciji, nakon čega je uslijedila diskusija.

Na kraju su uslijedile igre poput prepoznavanje predmeta s povezom na očima, ispunjavanje određenih zadataka s povezom na očima; odgovaranje na postavljena pitanja sa nekoliko žvakaćih guma u ustima; oblačenje košulje i zakopčavanje gumba sa rukavicama na rukama; trka u invalidskim kolicima, nakon čega se ponovno pokrenula diskusija vođena od strane mladih aktivista o tome kako su se sudionici osjećali tijekom igranja, jesu li imali kakve frustracije i slično.

Učenici aktivisti vrlo su uspješno proveli tribinu na temu "Hodaj u mojim cipelama", prenoseći naučeno ostalim učenicima te potičući i ostale na aktivnost. Izrazito su zahvalni na prilici da kroz tribinu koju su organizirali prenesu naučeno drugim mladima. Aktivisti su osvijestili svoju ulogu u društvu, poticani su na aktivnosti, ohrabrivani su te im je pružena podrška, usvojili su nova znanja i dobili priliku prenijeti ta znanja svojim vršnjacima što čini ovu tribinu izrazito uspješnom.

Ambidekster klub – program „Sunčana strana ulice“ je u 2016. **dobitnik nagrade „Komunikacijska podrška društveno korisnim programima udruga“** za najbolji volonterski projekt u kategoriji “Organizacija javne kampanje za promociju volonterstva usmjerena učenicima srednjih škola” u organizaciji Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske udruge za odnose s javnošću, u suradnji s Hrvatskom mrežom volonterskih centara (24.05.2016. godine). Ovom nagradom Ambidekster klubu omogućena je stručna podrška savjetnika mentora za odnose s javnošću te studenata odnosa s javnošću u osmišljavanju medijskih i komunikacijskih planova te troškovi izrade promotivnih materijala i oglašavanja programa udruga usmjerenih promociji volonterstva kod mladih.

Rezultati u provođenju projekta „Klikni za sigurnost“ - usmjerenog prevenciji nasilja nad djecom

Projekt „Klikni za sigurnost“ usmjeren je na zaštitu djece i mladih od različitih oblika nasilja te prevenciju izlaganja štetnim sadržajima na internetu uključujući izloženost seksualnom nasilju i govoru mržnje. Riječ je o projektu koji se provodi već nekoliko godina zaredom, što upućuje na njegovi održivost.

Projekt se naslanja na prepoznatu potrebu, odnosno **nedostatne resurse lokalnih zajednica** u pogledu dostupnosti integriranih socijalnih usluga (posebice tretmanskih intervencija) za djecu, mlade i obitelji. Stoga su postojeći resursi u provođenju projekta *Klikni za sigurnost* posebice usmjereni na **selektivnu i indiciranu** prevenciju putem pružanja integrirane socijalne usluge (savjetovanje, psihosocijalna podrška, socijalnopedagoški tretman) djeci i mladima adolescentne dobi (12-18 godina) i njihovim roditeljima: i to prije svega **žrtvama nasilja**, kao i drugim rizičnim skupinama djece i mladih (djeca i mladi koji su doživjeli neki oblik nasilja, djeca i mladi s pasivnim PUP, djeca i mladi s neodgovarajućom roditeljskom skrbi). No, važno je imati na umu kako projekt sadrži i preventivnu komponentu, i to kroz aktivnosti edukacije mladih iz redovne populacije te kampanje usmjerene podizanju svijesti javnosti o ovom rastućem problemu i potrebi da djeca i mladi aktivno participiraju i zalažu se za poštivanje ljudskih prava i uvažavanje različitosti. Dakle, projekt je prije svega populaciji mladih u dobi od 12-18 godina i njihovim roditeljima u tri lokalne zajednice: Zagrebačkoj županiji: 1)Istočni dio grada Zagreba, 2)grad Sveti Ivan Zelina; 3)Ličko-Senjskoj županiji - u gradu Gospiću.

U skladu s navedenim, **opći cilj** projekta je doprinos zaštiti djece i mladih od različitih oblika nasilja.

Zaključak vanjske evaluacije:

Rezultati planiranih i provedenih aktivnosti u sklopu projekta *Klikni za sigurnost* govore u prilog uspješnosti projekta. Naime, brojne vrlo ambiciozno planirane aktivnosti, ostvarene su uz nikakve ili minimalne izmjene.

Tako je više od 500 djece u tri lokalne zajednice sudjelovalo u radionicama **opće prevencije** *Budi najjača karika u lancu nenasilja*. Navedeni mladi visokim ocjenama procjenjuju korisnost koju je edukacija za njih imala.

Posebna vrijednost ovog projekta je njegova orijentiranost na **selektivnu i indiciranu** prevenciju, odnosno **intenzivni tretman**, putem pružanja integrirane socijalne usluge (savjetovanje, psihosocijalna podrška, socijalnopedagoški tretman) djeci i mladima adolescentne dobi (12-18 godina) i njihovim roditeljima: i to

prije svega **žrtvama nasilja**, kao i drugim rizičnim skupinama djece i mladih (djeca i mladi koji su doživjeli neki oblik nasilja, djeca i mladi s pasivnim PUP, djeca i mladi s neodgovarajućom roditeljskom skrbi).

Važno je naglasiti kako su roditelji vrlo aktivno uključeni u tretman svoje djece, na način da su ponekad s njima dolazili u savjetovanište, uz konstantno praćenje i provjeravanje procesa telefonskim putem. Uz roditelje, u intenzivni individualni tretman uključeni su i nastavnici, stručni suradnici, socijalni radnici, odnosno one osobe za koje je procijenjeno da su resursi koje dijete ima i može koristiti u okruženju. Dakle, ove intervencije poštuju suvremena načela rada s korisnicima, zasnovana na postavkama opće teorije sustava i teorije socijalne ekologije.

U skladu s navedenim, rezultati individualnog tretmana vrlo su respektabilni, odnosno djeca i mladi su prema zajedničkoj procjeni s voditeljicom tretmana procijenili kako su se njihove poteškoće smanjile, odnosno da se njihovo psihosocijalno funkcioniranje poboljšalo. To su procijenili i njihovi roditelji ističući svoje zadovoljstvo individualnim tretmanom.

Uz sudjelovanje u individualnom tretmanu djeteta, roditelji su imali prilike uključiti se i u grupni rad, odnosno radionice *Moje proaktivno dijete*. Oni roditelji koji su prošli navedenu edukaciju, bili su vrlo zadovoljni, što su demonstrirali i visokim ocjenama u evaluaciji.

Uz navedene intervencije „u živo“, oformljenim on – line savjetovaništem, omogućeno je i savjetovanje putem interneta, odnosno telefona. Iako je ovu uslugu iskoristio mali broj korisnika (8), to ne umanjuje njen značaj, budući da je djeci i mladima u riziku te njihovim roditeljima otvoren novi, nekima prihvatljiviji, kanal komunikacije.

Medijska kampanja, kojom je promoviran projekt kao i problematika nasilja, predstavljena je kroz vrlo različite načine (web stranica, radio, stručni skupovi, javne tribine i sl), što je zasigurno doprinijelo širokom obuhvatu osoba koje su dobili ne samo informacije o projektu, već i o uvijek prisutnoj tematici nasilja. Daljnja važnost ovog projekta je i to što je obuhvatio područje u kojem je ponuda intervencija za djecu i mlade u riziku nedovoljno razvijena (grad Gospić), odnosno doprinio širenju lepeza intervencija u tom dijelu Hrvatske.

Slijedom svega navedenog, važno ne istaknuti kako je projekt *Klikni za sigurnost* uspješan, djelotvoran, dobro vođen projekt, kojeg je važno i dalje održavati, razvijati te širiti u druge zajednice u kojima je potreban.

Rezultati u provođenju projekta „KIM – kultura izgradnje mira i promicanja nenasilnog ponašanja među djecom i mladima“

Projekt „KIM“ usmjeren je na prevenciju i suzbijanje nasilja među djecom i mladima putem aktivnosti temeljenih na principima međuvršnjačke pomoći te umrežavanja ključnih dionika u lokalnoj zajednici. Kroz projektne aktivnosti se potiče aktivno građanstvo mladih te njihovo sudjelovanje u promjenama unutar lokalne zajednice kako bi se pridonijelo podizanju svijesti javnosti o rastućem problemu nasilja među djecom i mladima kao i poticaju da djeca i mladi aktivno participiraju i zalažu se za poštovanje ljudskih prava i uvažavanje različitosti.

Projektne aktivnosti provele se u dvije županije: u Zagrebačkoj županiji – istočni dio grada Zagreba i u Ličko-senjskoj županiji – u gradu Gospiću:

1. Opća prevencija – izvođenje programa radionica u suradničkim i partnerskim školama "Pozitivna spikamanje nasilnika!"

Valpovačka 13, 10040 Zagreb | www.ambikster.hr
Tel: +385 (0)1 2939 564 | e-mail: info@ambikster.hr

KLICKNI ZA NENASILJE

AMBIKSTER KLUB

Dragi roditelji,

svjesni smo kako djeca i mladi sve više vremena svakodnevno provode na internetu. Stoga ne čudi da i nasilje preko interneta postaje jedan od najraširenijih oblika nasilja među djecom i mladima.

Prijetnje putem društvenih mreža, objavljivanje neprimjerenih sadržaja, širenje negativnih informacija i komentara, osnivanje grupa mržnje protiv osobe zbog njenog izgleda, podrijetla, imovinskog stanja i sl., samo su neki od oblika nasilja preko interneta kojima su djeca i mladi danas izloženi.

2. Selektivna prevencija – izvođenje programa radionica "I ja mogu drugačije" – radionice za učenike viših razreda osnovne škole
3. Senzibilizacija i informiranje roditelja i lokalne zajednice o problemima međuvršnjačkog nasilja putem roditeljskih sastanaka i prezentacija na roditeljskim vijećima u suradničkim i partnerskim školama
4. Medijska kampanja „Tolerancija – peta strana svijeta“ – nastavak provođenja kampanje započete tijekom provođenja projekta u 2014./2015. godini promocijom spota „STOP nasilju“ autora Hrvoja Huga Kranjčeca (vršnjaka-aktivista) koji nastao u suradnji sa glazbenicom Mirelom Priselac Remi; spot se može pogledati na sljedećem linku: <https://www.youtube.com/watch?v=WpVvZPZeDew>

2. Javno djelovanje u zagovaranju prava djece i mladih

Ambidekster klub sudjeluje u zagovaranju zakonodavnih rješenja i kreiranju politika vezanih uz područja djelovanja udruge (primarno vezano uz obrazovanje, socijalnu zaštitu i položaj djece i mladih s poremećajima u ponašanju te mladih prekršitelja zakona). Ambidekster Klub je redovni član tematske skupine za djecu iz sustava socijalne skrbi unutar Koordinacije udruga za djecu, gdje zajedno sa drugim udrugama radi na izradi pozicijskih dokumenata za poboljšanje politike prema djeci iz sustava socijalne skrbi. Isto tako, organizacija sudjeluje u trenerskim i zagovaračkim aktivnostima Mreže mladih Hrvatske usmjerenim na unapređenje kvalitete života i društveno uključivanje mladih. Kao član GOOD inicijative zalaže se za uvođenje građanskog odgoja u škole. Ambidekster klub aktivno sudjeluje na stručnim skupovima, konferencijama te u radu radnih skupina pri tijelima državne uprave sa svrhom predlaganja mjera za izradu strategija i nacionalnih politika te zakona usmjerenih djeci, mladima i obitelji.

Kao dio Mreže mladih Hrvatske Ambidekster je bio uključen u konzultacije i davao je mišljenja i prijedloge vezano uz javne politike za mlade te načine rješavanja problema i izazova s kojima se mladi susreću i to osobito u području zapošljavanja i socijalne politike. Unutar konzultacijskog procesa među organizacijama članicama MMH očitivali smo oko:

- načina suradnje s Agencijom za odgoj i obrazovanje te Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta vezano uz provedbu preventivnih programa u školama;
- mjera vezanih uz zapošljavanje mladih i to Garancije za mlade i program poticanja zapošljavanja vezano uz mjere za mlade;
- prijedloga Zakona o organizacijama mladih.

Predstavnica Ambidekster kluba, Aleksandra Lera, članica je radne skupine Mreže mladih Hrvatske o radu s mladima okupila je 12 organizacija civilnog društva (udruga mladih i udruga za mlade) kako bi prijedlogom *policy* dokumenta iskazali stajalište Mreže mladih Hrvatske unutar radne skupine Ministarstava socijalne politike i mladih prilikom definiranja institucionalnog okvira rada s mladima.

Uz to, Ambidekster klub je sudjelovao kreiranju pozicija Mreže mladih Hrvatske vezano uz unapređenje društvenog položaja mladih je uključen u javne rasprave u području obrazovanja na način da smo dostavili svoje prijedloge vezano uz program građanskog odgoja i obrazovanja te zdravstvenog odgoja.

Martina Horvat, predsjednica Ambidekster kluba članica je „Nacionalnog radnog tijela za međuresornu i međusektorsku koordinaciju za praćenje mladih u riziku od socijalne isključenosti“.

Ambidekster klub je u 2016. godini pratio rad Inicijative za snažno civilno društvo te sudjelovao u "Apelu za očuvanje hrvatskog modela podrške razvoju civilnog društva". U 2017. godini Ambidekster klub je u najvećoj mjeri doprinio promjenama u društvu u područjima obrazovanja i zapošljavanja. Ambidekster klub je podržao inicijativu Hrvatska može bolje - za potporu cjelovitoj kurikularnoj reformi, u organizaciji GOOD Inicijative. Također, u 2016. godini Ambidekster klub podržao je prosvjednu akciju "Mladi za radnička prava" u organizaciji inicijative udruga i sindikata s ciljem poboljšanja standarda mladih radnika i radnica.

3. Organizacijski razvoj – osnaživanje za djelovanje u uključivoj društvenoj zajednici

U 2016. godini stručni tim Ambidekster kluba i volonteri educirani su u prioritarnim područjima sukladno organizacijskom razvoju i strateškom planu za djelovanje u uključivoj društvenoj zajednici.

Edukacije i predavanja za članove stručnog tima:	Izvoditelji edukacija i predavanja
Jačanje kapaciteta stručnjaka koji rade s djecom u području alternativne skrbi	SOS dječje selo Hrvatska
Sustav upravljanja kvalitetom za organizacije civilnog društva "OK 2015"-	SMART
Smjernice i izazovi provođenja terenske prakse preddiplomskog studija socijalnog rada	Studijski centar socijalnog rada
Sinergijski socijalni sustav Upoznavanje sa stanjem u socijalnom sustavu Republike Hrvatske te novim Strateškim okvirima za učinkovitiji sustav socijalne zaštite u Republici Hrvatskoj (2016.-2020.	Ministarstvo socijalne politike i mladih
Edukacija i umrežavanje udruga mladih i za mlade - razvoju projekata financiranih iz sredstava europskih fondova usmjerenih mladim pripadnicima/ama NEET skupine	Mreža mladih Hrvatske
Stručni skup "Rad s obiteljima u riziku"	Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet
Odnosi s javnošću za organizacije civilnog društva	Centar za civilne inicijative
Mapiranje društvenih inovacija - inspiracija za nove usluge i održive projekte	Veleučilište „Vern“
Integriranje socijalnih usluga u osiguravanju podrške obiteljima u riziku i krizama	Udruženje djeca prva
Organiziranje volonterskog programa u zajednici	Centar za civilne inicijative Edukacija
Edukacija organizatora volontiranja o razvoju volonterskih programa koji uključuju poslovni sektor	Volonterski centar Zagreb
Trening "Work and youth in a changing society" Trening u području zapošljavanja i socijalnih prava mladih osoba	European youth Forum (University on youth and development)
Komunikacija na društvenim mrežama	Mreža mladih Hrvatske
Edukacija „Planiranje i priprema projekata iz europskog socijalnog fonda“	Autonomni centar -ACT
Stručna supervizija	Licencirani supervizor

Provedene edukacije za volontere u organizaciji Ambidekster kluba:

- Projektivne tehnike u radu s djecom, mladima i obiteljima
- Edukacija za provođenje radionica opće prevencije u školama
- Edukacija za mentore-volontere "PUP - podrška u potrebi"

4. Ostvarene suradnje

Državna tijela:

Ministarstvo socijalne politike i mladih
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Vlada RH, Ured za udruge
Ministarstvo pravosuđa:

- Uprava za kazнено pravo i probaciju
- Uprava za zatvorski sustav

Jedinice samouprave:

Grad Zagreb
Grad Gospić

Organizacije civilnog društva i građanske inicijative :

Mreža mladih Hrvatske, Zagreb
Koordinacija udruga za djecu, Zagreb
Carpe Diem, Karlovac
Volonterski centar Zagreb
Zamisli, Zagreb
Udruga sudaca za mladež, obiteljskih sudaca i stručnjaka za djecu i mladež, Zagreb
Udruga Igra, Zagreb
Udruženje Djeca prva, Zagreb
Hrabri telefon, Zagreb
Savjetovalište Luka Ritz, Zagreb
Hrvatska udruga za odnose s javnošću, Zagreb
Studio Kubus, Zagreb
Sociativa Nova, Zagreb
Pragma, Zagreb
GOOD inicijativa
Inicijativa BoliMe!
Pragma, Zagreb

Javne ustanove:

Centar za socijalnu skrb Zagreb:

- Podružnice Dubrava, Sesvete i Maksimir

Centar za socijalnu skrb Gospić

Centar za socijalnu skrb Karlovac

Centar za socijalnu skrb Sv. Ivan Zelina

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Dječji dom Zagreb, Stambena zajednica Borovje

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba

Županijski sud Zagreb

Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava, Zagreb

Poljoprivredna škola, Zagreb

Prehrambeno-tehnološka škola, Zagreb

Veterinarska škola, Zagreb

XII. gimnazija, Zagreb

I gimnazija Zagreb

Trgovačka škola, Zagreb

Gospodarska škola, Varaždin

Škola za grafiku, dizajn i medijsku produkciju, Zagreb

Elektrostrojarska obrtnička škola, Zagreb

Škole za cestovni promet, Zagreb

Ekonomska škola Velika Gorica

Škole za montažu instalacija i metalnih konstrukcija, Zagreb

Osnovna škola Luka, Sesvete

Osnovna škola Iver, Sesvete

Osnovna škola Antuna Branka Šimića, Zagreb

Osnovna škola Marija Jurić Zagorka, Zagreb OŠ

Osnovna škola Vjenceslava Novaka

Osnovna škola dr. Jure Turića, Gospić

Osnovna škola dr. Franje Tuđmana Lički Osik

Akademski zajednica :

Pravni fakultet- Studijski centar socijalnog rada, Sveučilište u Zagrebu

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Odjel za nastavničke studije u Gospiću, Sveučilište u Zadru

Pedagoški fakultet, Koper, Slovenija

Veleučilište Vern, Zagreb

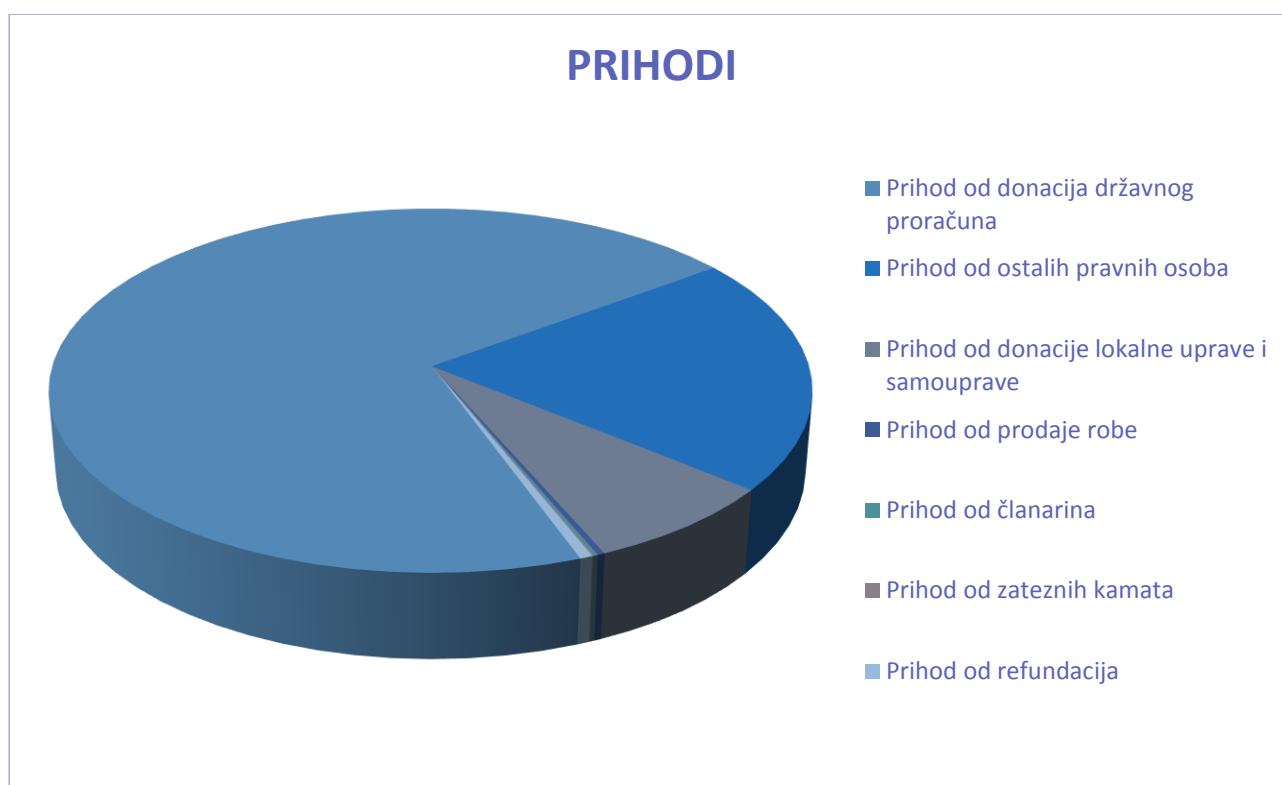
„Edward Bernays“ Visoka škola za komunikacijski i turistički menadžment

5. Financijsko izvješće

Tijekom 2016. godine ukupni prihodi ostvareni su najvećim dijelom od donacija Državnog proračuna (Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstva znanosti i obrazovanja), te od Ureda za udruge Vlade RH i Državnog proračuna kako posrednika za isplatu donacija ostvarenih iz Europskog socijalnog fonda, a namijenjenih za provedbu projekta „Zajedno možemo više – pojedinac u fokusu“. Također su ostvareni prihodi od ostalih pravnih osoba (Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva) te donacija jedinica lokalne i područne (Grad Zagreba i Grad Gospića)

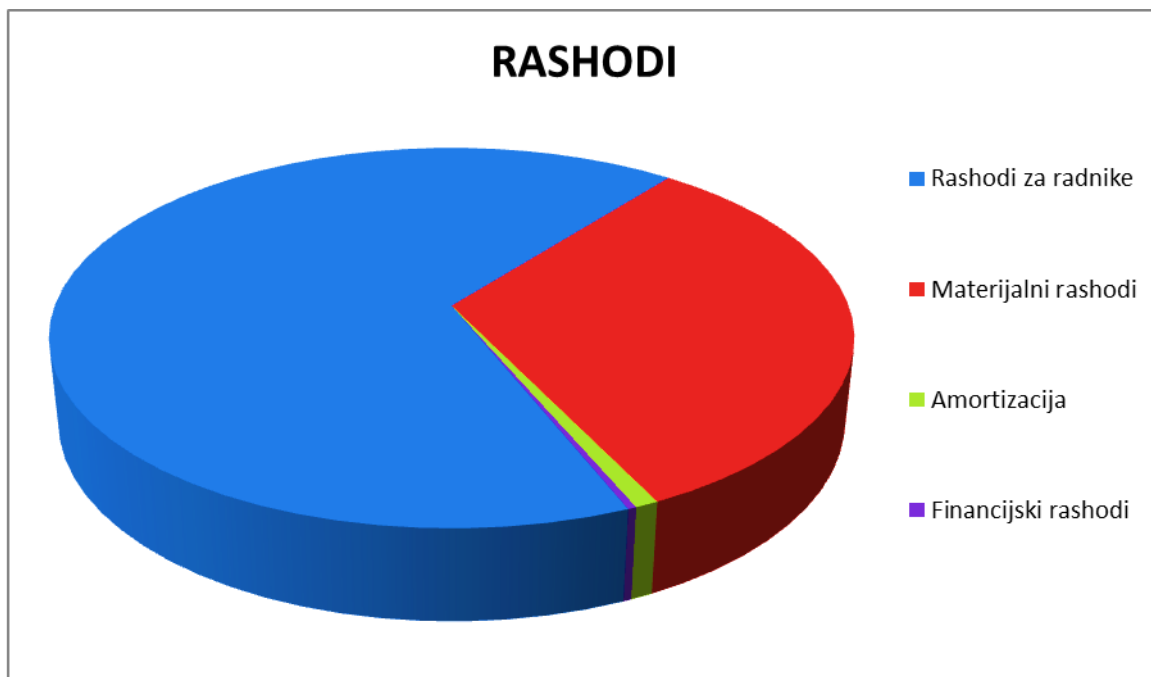
Manji dio sredstava ostvaren je iz mjera poticanja zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, te članarina i zateznih kamata. Dio prihoda ostvaren je putem projekata samofinanciranja, i to izdavanjem i prodajom četiriju knjiga iz područja osnovne djelatnosti udruge te pružanjem usluge provođenja treninga.

Dio sredstva proslijeđen je udruzi Carpe Diemu iz Karlovca kao partneru koji provodi projektne aktivnosti na području Karlovca u sklopu projekta „Zajedno možemo više – pojedinac u fokusu“.

Sredstva su trošena namjenski za provođenje programa i projekata koji su usmjereni pružanju socijalnih usluga i provođenju aktivnosti neformalne edukacije.

Programi i projekti Udruge provedeni su najvećim dijelom na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije (Sv. Ivan Zelina), ali i u drugima lokalnim zajednicama (Gospić, Varaždin, Karlovac).

U sklopu rashoda najviše su zastupljeni rashodi za zaposlenike Udruge koji obavljaju poslove direktnog rada s korisnicima. Zatim slijede materijalni rashodi u kojima najveći postotak čine intelektualne usluge, a zatim dio prihoda se koristi za pokrivanje troškova obavljanja osnovne djelatnosti Udruge, odnosno za troškove najma prostora, režije, nabavu opreme, uredski materijal i sl. U financijskim rashodima najveće učešće čine bankovne usluge.

IZVJEŠĆE O PRIHODIMA I RASHODIMA AMBIDEKSTER KLUBA ZA 2016. GODINU

Račun iz rač. plana	OPIS	Ostvareno tekuće razdoblje
PRIHODI		
3	PRIHODI	858.529
31	Prihodi od prodaje roba (projekti samofinanciranja)	2.331
32	Prihodi od članarina	1.200
3414	Prihodi od zatezних kamata	724
35	Prihodi od donacija	850.223
351	Prihodi od donacija iz proračuna	669.393
3511	Prihodi od donacija iz državnog proračuna	604.643
3512	Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	64.750
353	Prihodi od trgovačkih društva i ostalih pravnih osoba	180.830
36	Ostali prihodi	4.051
RASHODI		
4	RASHODI	871.328
41	Rashodi za radnike	581.581
411	Plaće	369.321
412	Ostali rashodi za radnike	135.559
413	Doprinosi na plaće	76.701
4131	Doprinosi za zdravstveno osiguranje	69.120
4132	Doprinosi za zapošljavanje	7.581

42	Materijalni rashodi	279.918
421	Naknade troškova radnicima	39.652
4211	Službena putovanja	
4212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	39.652
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	6.940
425	Rashodi za usluge	197.613
4251	Usluge telefona, pošte i prijevoza	14.875
4253	Usluge promidžbe i informiranja	10.413
4255	Zakupnine i najamnine	49.350
4257	Intelektualne i osobne usluge	103.501
4258	Računalne usluge	688
4259	Ostale usluge	18.786
426	Rashodi za materijal i energiju	34.913
4261	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	21.727
4263	Energija	8.767
4264	Sitan inventar	4.419
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	800
4293	Članarine	800
43	Rashodi amortizacije	7.095
44	Financijski rashodi	2.734
4431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	2.134
4434	Ostali nespomenuti rashodi	600
DODATNI PODATCI		
11	Stanje novčanih sredstava na početku godine	578.676
11- dugovno	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	1.022.364
11- potražno	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	1.113.558
11	Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja	487.482
	Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	6
	Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	7